

Høring i helse- og omsorgskomiteen mandag 22. oktober 2007

Ot.prp.nr.53 (2006-2007). Om lov om endringer i pasientrettighetsloven m.m. (ventetidsgaranti for barn og unge under 23 år med psykiske lidelser eller rusmiddelavhengighet og justeringer etter rusreformen)

Gjennom rusreformen er behandling av rusrelaterte problemer definert som spesialisthelsetjeneste. I arbeidet med oppdatering av regelverk mv på rusområdet er det videre presisert at pasienter i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) har de samme grunnleggende pasientrettigheter som alle andre pasienter i helsetjenesten.

Fritt apotekvalg

Apotekene har siden tidlig på 90-tallet utlevert metadon til opioidavhengige som ledd i behandling og oppfølging av rusmiddelmissbrukere.

I 2005 utga Sosial- og helsedirektoratet IS-1255, Veileder for apotekansatte i forbindelse med legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Veilederen tydeliggjør apotekenes oppgaver og ansvar i LAR, og den definerer apotekenes rolle overfor pasient, lege, sosialkonsulent og ansvarsgruppe.

Sosial- og helsedirektoratet har nå under utarbeiding Nasjonale faglige retningslinjer for medikamentell behandling og rehabilitering av opioidavhengige. I utkast til retningslinjene som forelå våren 2007 anbefaler direktoratet at substitusjonslegemiddel til pasienter i LAR som hovedregel bør utleveres i apotek. Dette er viktig av hensyn til brukerens sosiale rehabilitering – apoteket skal for disse, som for alle andre, være det naturlige stedet å hente sine legemidler. Tall fra Seksjon for kliniske rusmiddelproblemer, Universitetet i Oslo, viser imidlertid at andelen pasienter som får utlevert sine legemidler i apotek er synkende de seinere årene, fra 60% i 2004 til 52% i 2006.

Utviklingen går altså i retning av å institusjonalisere utleveringen av legemidler i LAR fremfor å normalisere forholdene rundt utleveringene. Dette står i sterk kontrast til den generelle målsettingen for LAR om å rehabilitere og normalisere pasientenes situasjon så langt som mulig.

Apotekforeningen vil presisere at pasienter har rett til selv å velge hvor de vil hente sine legemidler. Denne pasientrettigheten, retten til fritt apotekvalg, gjelder for opiatavhengige like mye som for andre pasientgrupper. Bestemmelsen er nedfelt i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler i apotek § 1-4 annet ledd og lyder slik: *Pasienten eller dyreeier skal selv kunne velge ved hvilket apotek resepten skal ekspederes.* Apotekforeningen vil hevde at mange LAR-pasienter i dag urettmessig er fratatt muligheten til selv å velge utleveringssted for legemidler.

Apotekforeningens syn er at retten til fritt apotekvalg ikke skal kunne tilsidesettes uten etter særskilt individuell begrunnelse for den enkelte LAR-pasient.

Offentlig regulert apotektakst for utlevering av legemidler i LAR

Spesialisthelsetjenestens institusjonalisering av utlevering av legemidler i LAR synes i stor grad å ha bakgrunn i at både regelverk og finansieringsordninger i LAR er uklare og kan fremme institusjonalisering fremfor normalisering.

Apotekenes oppgaver som følger av de særskilte krav som er knyttet til utlevering av LAR-legemidler inkluderer overvåkning av pasientens inntak av legemidler samt særskilte dokumentasjons og rapporteringsoppgaver. Denne tjenesten er ikke prisregulert i dag.

Mangelfull prisregulering av apotek tjenester i LAR bidrar etter Apotekforeningens syn til utilsiktede tilpasninger.

På oppdrag fra HOD ledet Legemiddelverket i 2006 en arbeidsgruppe som skulle vurdere hvorvidt det var grunnlag for godtgjøring for særskilte oppgaver som apotekene har i forbindelse med utlevering av legemidler til pasienter i LAR. I juni 2006 konkluderte arbeidsgruppen slik: *Det foreligger grunnlag for godtgjøring knyttet til spesifikke deler av utleveringstjenesten.*

Det er nå gått mer enn ett år siden HOD mottok anbefalingen fra arbeidsgruppen, men departementet har ennå ikke offentlig tatt stilling til hvordan anbefalingen skal følges opp.

Apotekforeningen vil hevde at en offentlig regulert takst for de særskilte oppgavene som følger med utlevering av legemidler i LAR i betydelig grad vil kunne bidra til å normalisere LAR-pasientenes mottak av legemidler.

Oppsummering

- Retten til fritt apotekvalg gjelder for LAR-pasienter som for alle andre pasienter.
- Offentlig regulert apotektakst for utlevering av legemidler i LAR vil sterkt bidra til normalisering.